

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

Ι. Π. ΠΥΡΔΑ

Ἐτησία συνδρομὴ διαχ. ν. 8, προπληρωτὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἔτους.

ΕΤΟΣ 5'. — Ἐν Ἀθήναις 1 Ὀκτωβρίου 1884. — ΑΡ. 11.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ νόσος καὶ ἡ φύσις. Περὶ ὕδατος. Μυολογία. Περὶ καταληψίας. Κατάψυξις ἀνθρώπου. Περὶ βασιλλίας. Περὶ βένου. Ἐπάρσια τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς Γῆς. Κατασκευὴ ὕδρου ἀρωματικῶ. Ἐνέργεια τοῦ Ἥλιου ἐπὶ τῆς θλαστήσεως. Παντοῖα.

Α'. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ μiasμῶτων.

Ἡ νόσος καὶ ἡ φύσις.

Ἡ μογοθηρὰ καὶ περιττὴ ὕλη, εὐρισκομένη ἐν τῷ διοργανισμῷ, πολλαπλασιάζεται ταχέως διὰ τῆς γονιμοτάτης δὲ παραγωγῆς αὐτῆς γεννᾷ, ἐπιώζει, ἐκκολάπτει καὶ θνήσκει, ἀνανεουμένη οὕτω πολλαπλασίως. Ἄλλ' ἕκαστον εἶδος αὐτῆς ἔχει διάφορον

ιδιότητα γονιμότητος. Ἐν εἶδος παράγει ἄπαξ, καὶ ἐν μιᾷ γυνεῖ ἀπολήγει, καὶ ἐξαλείφεται, διακοῦν διαφόρως τοιοῦτόν ἐστιν ἢ προερχομένη ἐκ τῆς διακοπῆς τῆς ἀδήλου διαπνοῆς, ἐκ μετασμάτων, κλπ., ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται φλογιστικοὶ νόσοι, καὶ ἡ βακτηριεμία καὶ αἱ νευραλγίαι, καὶ αἱ νευρικοὶ ἐν γένει νόσοι. Ἄλλο ἐπωσζόμενον ὑφίσταται μεταμορφώσεις, καὶ πάλαι ποτέ ἐμφωλεύει τοιαύτη ἐστὶν ἡ σφυλιδικὴ ὕλη. Ἄλλο ἐμφωλεύει χρονίως ἐν τοῖς γαγγλίοις καὶ ὀστέοις, καὶ ἐπωσζέται κατὰ διαφόρους περιπτώσεις ὑποδοηθούμενον, τοιοῦτόν ἐστιν ἡ χοιραδικὴ ὕλη. Ἄλλο ἐξακολουθεῖ ἀναγεννώμενον περιοδικῶς κατὰ διαφόρους χρόνους ἐπωσζέσεως, ἐκκολάψεως, καὶ ὑφιστάμενον καὶ τινὰς μεταμορφώσεις, τοιαύτη ἐστὶν ἰδίως ἢ ἐξ ἐλωθῶν μιασματῶν ὕλη, παρ' ἧς παράγεται ὁ διαλείπων πυρετός καὶ οἱ σχετικοὶ τύποι μετὰ τῶν διαφόρων τύπων αὐτοῦ. Ἐὰν ἡ ὕλη αὕτη ἀναγεννηταὶ κατ' ἐκάστην, ἀποτελεῖται ὁ ἐ φ ἡ μ ε ρ ο ς πυ ρ ε τ ὄ ς. Ἐὰν κατὰ δύο ἡμέρας ὁ τ ρ ι τ α ῖ ο ς. Ἐὰν κατὰ τρεῖς ὁ τ ρ α ρ τ α ῖ ο ς κλπ. Ἐὰν ὑφίσταται μεταμορφώσεις, μεταβάλλει τὸν ἐν τῷ αὐτῷ νοσοῦντι, καὶ γίνεται ὁ ἐ φ ἡ μ ε ρ ο ς, ὁ τ ρ ι τ α ῖ ο ς, ὁ τ ρ α ρ τ α ῖ ο ς κλπ. Ἐκ τῶν διαφόρων λοιπῶν εἰδῶν τῆς μοχθηρᾶς καὶ παρτετῆς ὕλης παράγονται αἱ διάφοροι νόσοι, καὶ οἱ τύποι τούτων. Τούτου ἕνεκα ἀποκαλοῦμεν τὴν ὕλην ταύτην νοσοποιῶν.

Συνεχῶς συμβαίνει ἡ νοσοποιὸς ὕλη νὰ διατηρῆται λανθάνουσα ἐν τῷ διοργανισμῷ διότι δὲν ὑπάρχει ἰκανὸν ποσόν, ὥστε νὰ διεγερθῇ ἡ φύσις πρὸς ἀποβολήν. Ἐὰν ὅμως συνυπάρξῃ ἐν τῷ διοργανισμῷ νέηλι ἑτεροειδῆς ποσὸν νοσοποιῶν ὕλης, ὁμοιοῦ τῷ προηγουμένῳ, τότε ἀμφότερα συμπράττουσι, καὶ οὕτω παράγεται νόσος διπλῆ ἐκ τῶν δύο τούτων ἑτεροφύλων νοσοποιῶν ἡλῶν, ἣτις διακρίνεται ὑπὸ τῆν λέξιν σ υ μ π ε π λ ε γ μ ε ν η. Τοιαύτη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὕλης τοῦ διαλείποντος πυρετοῦ, καὶ τῆς περιψύξεως. Οὕτω καὶ ὅταν προστεθῇ ἐν τῷ διοργανισμῷ νέον ποσὸν νοσοποιῶν ὕλης ὁμοειδῆς τῷ ἐνυπάρχοντι, ἀναπτύσσεται νόσος, ἣτις τὸ πρὶν ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας ἔμεινε λανθάνουσα διὰ τοῦτο ἐν γάμψ αἱ ὁμοιοὶ δυσπραγεῖαι παράγουσι τέμνη κωσσηρά. Ὅθεν ἡ ἀύζευξις συγγενῶν τοῦ αὐτοῦ ἀμικτός ἀτύμφορος.

Ἐνίοτε ὅμως συμβαίνει τὰ δύο φύλα τῆς ἑτεροειδοῦς νοσοποιῶν ὕλης νὰ ὄσιν ἐχθρὰ πρὸς ἀλλήλα· δηλαδὴ νὰ μὴ δύναται νὰ συνυπάρχωσιν ὁμοῦ διότι, ὡς ἐξήρη ἐν προηγουμένῳ, τὸ ἐν φῶλον τῶν ζωῶν κατὰστρέφει τὸ ἄλλο, καὶ οὕτως ἡ νόσος παράγεται ἐκ τῆς ἐπικρατησάσης νοσοποιῶν ὕλης. Ἐκ τῆς ἰδιότη-

τος ταύτης ἐπεννοήθη ἡ ἀντικατάστασις ἀγαθῆς νοσοποιῶν ὕλης κατ' ἄλλης δλεθραίας. Οὕτω γίνεται ἡ προφύλαξις ἐκ τῆς εὐλοκῆς διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῆς δαμακίδος, οὕτως ἤδη δοκιμαζέται ἡ προφύλαξις ἐκ τῆς λύσεως διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τοῦ ἰοῦ τῶν βροχῶν ἢ διὰ τῶν μικροζωοκρίων τῆς λύσεως αὐτῆς· ἀλλὰ ἐξημερωμένον, ὡς ὁ Παστέρ ποιεῖ ἢ κέντρωσις τῶν κωνώπων κατὰ τῆς νοσοποιῶν ὕλης τῶν ρευματισμῶν καὶ νευραλγῶν· οὕτως ἐνεργοῦσι πολλὰ ὕλαι φαρμάκων, αἵτινες καταστρέφουσι τὴν νοσοποιῶν ὕλην, καὶ ἐπιφέρουσι θεραπείαν, ὡς ἐν προηγουμένῳ ἐλέχθη.

Ἄλλοτε παράγεται νόσος οὐχὶ ἐκ τῆς διαμονῆς ἐντὸς τοῦ διοργανισμοῦ πλέον τοῦ δέοντος νοσοποιῶν ὕλης, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῆς μηχανικῆς ἐπαφῆς ξένης ἐπὶ τινος ἐπιφανείας τοῦ ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ δερματός. Ὅταν ξένον σῶμα ἔλθῃ εἰς ἐπαφήν μετὰ τῶν ἀτόμων τῆς ζωικῆς ὑπάρξεως, ἡ φύσις σπεύδει πρὸς ἀπορροῦσιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἀποκλήν πύτη; ἀμέσου ἐπαφῆς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀτόμων τῆς ζωικῆς ὑπάρξεως· γίνεται ἀνταγωνισμός, συμμόρησις ἀμικτός, ἐρεθισμός καὶ ἔκκρισις ὕλης ὅπως σχηματισθῇ φράγμα μετὰ τῶν αὐτῶν, καὶ ἐμποδισθῇ ἡ ἐπαφή· π.χ. ἐὰν εἰς τὸν γαστροεντερικὸν σωλήνα εἰσέλθῃ πλεονάζουσα τροφή, ἢ καὶ ἄλλη ὕλη δύσπεπτος, καὶ μείνη πλέον τοῦ δέοντος ἐν ἐπαφῇ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, γίνεται ἐρεθισμός, ἢ καὶ φλόγωσις, κλπ. ἀνὰ λόγους δὲ τοῦ χρόνου τῆς διαρκείας τῆς ἐπαφῆς, καὶ τοῦ εἴδους τῆς ξένης ὕλης ἐπέρχεται ἕκκρισις βλενωδύου ὕλης πρὸς μόνωσιν, καὶ ἀποβολήν εὐχερστεράν, οὕτως ἔχουσι καὶ τὰ δηλητήρια. Ἐκ τούτου προσέρχονται διχρόοια, στρόφοι, ἕμετοι, κλπ. ὡς πρὸς καὶ ἐκ τῆς χρήσεως ὑλῶν τινῶν ἐχθρῶν τῆς ζωικῆς ὑπάρξεως, ἐξ ὧν ἐκ τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν μετὰ τῆς ἐπὶ ἐπιφανείας τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος ἐπιγίνονται ἐρεθισμοί· οὕτως ἐνεργοῦσι τὰ καθαρτικὰ, καὶ ἄλλα προκαλοῦντα διχρόοια καὶ ἄλλα ἕκκρισις. Ὅμοιον γίνεται καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῶν βρόγχων εἰσέλθῃ ξένον σῶμα, κοινωτόν κλπ. Ἦν δὲ συμβαίνει καὶ ὅταν ἐν τῇ σκρῆ εἰσδύτῃ σῶμα στερεὸν ξένον, π.χ. σφαῖρα πυροβόλου, γίνεται ἐρεθισμός, φλόγωσις, ἕκκρισις ὕλης, εἴτε ἡ φύσις περιβάλλει τὴν ἐπιφανείαν αὐτοῦ διὰ ψευδομεμβράνης καὶ οὕτω διατηρεῖ τὸ μεμονωμένον ἐκ πύτης ἀμέσου ἐπαφῆς μετὰ τῶν ἀτόμων τῆς ζωικῆς ὑπάρξεως· ταυτοχρόνως οὐ πᾶσι ἀπαυθῶσι αὐτὸ πρὸς ἀποβολήν, διόπερ διὰ τοῦ χρόνου ἀφικνεῖται ὑπὸ τὸ δέσμα. Ἀλλὰ καὶ ὅταν σῶμα ξένον στερεὸν κῆται εἰς ἐπαφήν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ δερματός, καὶ διαρκῶς μένη προσ-

κεκολλημένον ἐπ' αὐτοῦ, ἐπέρχεται ἐρεθισμὸς τοπικὸς, ἐπαύξηση
σεως, ὅπως ἀποτελεσθῆ φράγμα τι μεταξὺ τῶν δύο ἀντιπώ-
λων ὑλῶν.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ.

Κεφάλ. ὕδατος.

Τὸ ὕδωρ εἶνε ἀναπόφευκτον εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ
στέρησις τούτου ἐπιφέρει δεινὰ ἀποτελέσματα· ξηραίνεται ἡ
γλῶσσα καὶ ἡ βλενομεμβράνη τοῦ στόματος, ἐπιγίγνεται κιν-
στικός πυρετός, παραρροσὴ φαντασμακτική, κλ.

Ἐπάρχει πάθος καλούμενον π ο λ υ δ ι ψ ι α· παιδία ἡλικίας 4
ἕως 5 ἐτῶν κατεχόμενα ἐκ τοῦ πύθους τούτου ἔπιον ἐντὸς 24
ὡρῶν μέχρι 10 ὀγκῶν ὕδατος. Νεανίαις ἔπιον ἐν 24 ὡραῖς 25
ὀγκῶδες ὕδατος.

Χαρίν τῆς ὑγείας οὐδεὶς πρέπει νὰ πίνη ὕδωρ χωρὶς νὰ διψᾷ
καὶ πέραν τοῦ δέοντος· διότι ὁ στόμαχος διαστέλλεται, ἀδυνα-
τεῖ, καὶ δὲν ἀπορροῶσθ ταχέως τοῦτο· μένει ἐντὸς τοῦ στομάχου
καὶ ἐκ παρχυμικῆς κινήσεως κλυθάζει (κλουκουάζει), φραδύνει
τὴν πέψιν, ἐπιφέρει χαλάρωσιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, διάρ-
ροϊαν, δυσεντερίαν κλπ.. Κατὰ τῆς τοιαύτης παθῆσεως τοῦ στο-
μάχου ὠφελοῦσι καὶ θεραπεύουσι τὰ ἀρωματικὰ ποτὰ μετρίως
λαμβανόμενα, μικρὸν ποσὸν ῥωμίου, ῥικινίης, κωνιάς, κλπ. Ἐσπμὸν
κατάπλασμα ἐπὶ τοῦ στομάχου κλπ. ὁ ἔμετος πολὺ ὠφελεῖ.

Ὁ διψῶν ἐὰν φάγη καὶ δὲν πίνη, ὑφίσταται ἐπαύξησην τῆς δί-
ψης. — Οἱ πίνοντες κατ' ὀλίγον σβεννύουσι τὴν δίψαν εὐκολώ-
τερον τῶν διὰ μιᾶς πινόντων, οὗτοι καὶ ταχέως οὐραθοῦν.

Ὅταν τις πάσχη ἐκ πυρετοῦ, πρέπει νὰ πίνη κατ' ὀλίγον καὶ
πολλάκις. Τοῦτο λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (πρ. Α. 16) εἶναι τοῖς
πυρετοῖς διδόναι δεῖ τὸ ποτὸν πολλάκις καὶ κατ' ὀλίγον.

Ἡ λεμονάδα διαλύει τὴν δίψαν, καὶ εὐκολύνει τὴν ἐν τῷ στο-
μάχῳ ἀπορρόφωσιν τῶν ὑγρῶν.

Ἡ διασπυρρική σόδα καὶ ἐν γένει τὰ ἀλακτικά αὐξάνουσι τὴν
ἀπορρόφωσιν τῶν ἐν τῷ στομάχῳ ὑγρῶν.

Ὁ Πλάτων καὶ πολλοὶ τῶν φιλοσόφων καὶ ἱατροὶ τινες ὡ-
σαύτως ὁ Ἀλκαίος, ὁ Βραχτοθένης, ὁ Εὐριπίδης, ὁ Φιλίστιον
ὁ Λοκρός, ὁ Ἴπποκράτειος Διώξιππος καὶ ἄλλοι ἐδόξαζον δι

τὰ ἕγρὰ μεταβαίνουσιν διὰ τοῦ λάρυγγος εἰς τοὺς πνεύμονας,
αἱ δὲ τροφαὶ διὰ τοῦ οἰσοφάγου εἰς τὸν στόμαχον.

Ὁ Ὅμηρος ὁμῶς, ὁ πολλοὺς αἰῶνας πρὸ τούτων ὑπάρξας, ἐδό-
ξαζεν ὀρθότερον, ὅτι τὰ ἕγρὰ καὶ αἱ τροφαὶ πάντα εἰσέρχονται
εἰς τὸν στόμαχον διὰ τοῦ οἰσοφάγου.

«λάρυγγος ἐξίσσεται οἶνος, ζυμοὶ τε ἀνδρόμοισι».

(Ὅμηρ. Ὀδ. 1. 374)

Φάρυγγα ἢ ἀσφάραγον καλεῖ ὁ Ὅμηρος τὸν ἰ ο σ ο φ ἄ γ ο ν.
βρ ὄ γ γ ο ν τὴν λ ἄ ρ υ γ γ α· σ ὄ ρ α γ γ α ς δὲ ἐκάλουν τοὺς
ἐν τῷ πνεύμονι βρόγχους.

Πάντες δὲ οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι ἐγνώριζον ὅτι ἡ τραχεῖα ἀρτη-
ρία, ἣτοι ὁ λάρυγξ, ἐχρησίμευε πρὸς τὴν ἀναπνοὴν καὶ ἐπιστα-
μένως ἔλεγον ὅτι ἡ ἐπιγλωττις χρησιμεύει πρὸς φραγμὸν τῆς
τραχείας ἀρτηρίας ἵνα μὴ καταπίπτωσιν ἐν αὐτῷ αἱ τροφαί.

Γ'. ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.

Μυολογία.

Οἱ μῦς διακροῦνται εἰς δύο τάξεις. Εἰς μῦς τῆς ἐκουσίας κί-
νήσεως (τῆς θελήσεως), καὶ εἰς μῦς τῆς ἀκουσίας κινήσεως.

Οἱ τῆς θελήσεως ἐν γένει εἰσὶν ἐρυθροὶ, μαλακοὶ, καὶ πυκνοί,
οὗτοι καλοῦνται σὰρξ, ἢ κρέας, καὶ συνέχονται πρὸς τ' ἄλλα μὲ
σώματα παρκώδη λευκὰ, καλούμενα τένοντες (νεῦρα καὶ
νῆα) ἢ ἀ π ο ν ε υ ρ ῶ σ ε ι ς· ἐκτείνονται κατὰ μῆκος ἢ κατὰ
πλάτος. Τὸν μῦν ἀποτελεῖ κυρίως τὸ τῆς σαρκὸς μέρος, ὅστις
εἶνε πλησιέστερος πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀκίνητον πρὸς πρὸς τὸ
κίνητόν· ἵνα συνέληκται πρέπει ἐν μέρος αὐτοῦ νὰ ἦεν προσκε-
κολλημένον καλῶς ἐπὶ τινος σημείου. Ὁ ἕγρως τοῦ μυῶς εἶνε
σχεδὸν πάντοτε μεγκλείτερος τοῦ τένοντος ἢ τῆς ἀπνευρώσεως.

Οἱ τῆς ἀκουσίας κινήσεως μῦς διακροῦσιν τὴν ζωὴν τοιοῦτοι
εἰσὶν οἱ τῆς καρδίας, οἱ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος, οἱ τῆς
μήτρας, κλπ. Ἐνίοτε ὑπάρχουσι ἀνθρώποι, ὅστινες ὑποτάσσουσιν
εἰς τὴν θέλησιν καὶ τούτους Ὁ Τάνερ, ὡς καὶ ἄλλοι, νηστεύσας
40 ἡμέρας, εἶχε ὑπὸ τὴν θέλησίν του τὰς κινήσεις τοῦ στο-
μάχου.

Τὸ σχῆμα τῶν μυῶν εἶνε διάφορον· εἶνε πλατὺ καὶ εὐρὺ, κυλινδρικόν, πρισματικόν, ἢ τριγωνικόν, ἢ τετραγωνικόν.

Τὸ ἐρυθρὸν χροῖμα τοῦ μυὸς διαφέρει κατὰ τὴν ἡλικίαν· ἐρυθρὸν ἀνοικτὸν εἶνε εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν· βραχύτερον εἰς τὴν ἄρμον ἡλικίαν καὶ ὑπομέλαν εἰς τὴν γεροντικὴν. Οἱ μῦς εἰσὶν εὐκαμπτοὶ εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν· ἰσχυροὶ καὶ συμπαγεῖς εἰς τὴν ἄρμον, καὶ χαλαροὶ καὶ δύσκαμπτοὶ εἰς τὴν γεροντικὴν· εἰσὶ μαλακώτεροι εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς νέους παρὰ εἰς τοὺς ἀνδρας.

Ὁ μῦς ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἐνώσεως πολλῶν νημάτων ἢ δεσμών· τὰ νήματα λέγονται ἴνες.

Ἐκαστος μῦς περιβάλλεται ὑπὸ κυψελώδους ἰστοῦ, ὅστις ἀποτελεῖ θήκην ἢ θηλάκιον· ὡσαύτως περιβάλλεται καὶ πᾶσα δέμη, καὶ πᾶσα ἰς ἐκ τοῦ κυψελώδους ἰστοῦ.

Ἐκαστος μῦς ἔχει πολλὰ ἀγγεῖα αἵματος· καὶ πολλὰ λυμφτικὰ ἐν τῇ μεταξὺ τῶν ἰνῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἐν ὅλων ἐν γένει τῶν μυῶν ἐπίσης.

Τὰ ἐντὸς τοῦ μυὸς νεῦρα εἰσὶ πολὺ ὀγκώδη. Μετὰ τὸ δέρι καὶ τὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων, οἱ μῦς ἔχουσι περισσότερα νεῦρα, καὶ ὁμοίως εἰσὶ μετρίως εὐαίσθητοι.

Περὶ τῆς συνελκτικῆς δυνάμεως τῶν μυῶν τῶν ἐντόμων.

Περὶεργος καὶ μεγάλη δυνατολογία ὑπάρχει εἰς τοὺς κίνητου μῦς τῶν ἐντόμων, ὡς πρὸς τοὺς τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅταν τις ἔλκη πράγμα τι, οἱ μῦς συνέλκονται καὶ συστέλλονται, γίνονται βραχύτεροι καὶ ἐξογκωδέστεροι. Ἡ συνελκτικὴ αὕτη μετρουμένη διὰ τοῦ δυναμομέτρου, δηλαδὴ ἐὰν ἀνὴρ ἔλκη (τραβῆ) μὲ τὰς δύο χεῖρας καὶ μὲ ἕλην τὴν δυνάμιν του ἐλαττήριον δυναμομέτρου, δὲν εἶνε περισσότερον κατὰ μέσον ὄρον τῶν 40 ὀγκῶν, ἐν ᾧ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἔχει βάρος περὶ τὰς 50 ἢ 60 ὀγκῶν. Ἡ δὲ γυνὴ ἔλκη περὶ τὰς 24 ὀγκῶν· καὶ ὁ ἵππος ἀναλόγως τοῦ βάρους του ἔλκει ὀλιγώτερον.

Τὸ ἔντομον ὅμως ἢ μηλολόβη (ὁ μπουρπυλακ) ἔλκει βάρος 14κις βραχύτερον τοῦ σώματός της. Ὁ μύρμηξ ὡσαύτως. Ὁ δὲ φύλλος ἔλκει 240 φορὰς μεγαλειότερον βάρος.

Ὁ ἀνὴρ ἀνυψοῖ (σηκόνει) βάρος περὶ τὰς 100 ὀγκῶν· ἦτο διπλάσιον περὶ τοῦ βάρους τοῦ σώματός του. Ὁ μύρμηξ ὅμως ἔ-

νυφοῖ ἑπταλάσιον βάρος τοῦ σώματός του. (Ἴδε Φοῖβον περὶ φύλλου, ἔτος Γ', σελ. 56).

Ὁ φύλλος ἔχει ἀνάστημα μέχρι τριῶν χιλιοστομέτρων, καὶ ὁμοίως δύναται νὰ πηδήσῃ ἀπόστασιν ἐνὸς μέτρου.

Ὁ ἀνθρώπος ἔχει ἀνάστημα κατὰ μέσον ὄρον 1,680 χιλιοστούμετρα, ἦτοι εἶνε 560 φορὰς μεγαλειότερον τοῦ ἀναστήματος τοῦ φύλλου· ἄρα ἔπρεπε νὰ πηδᾷ 560 μέτρα, καὶ ὁμοίως μόλις πηδᾷ 4 μέτρα.

Ἐν γένει ὅσον μικρότερον εἶνε τὸ ἔντομον τόσον οἱ μῦς του ἔχουσι μεγαλειότεραν δυνάμιν, διὰ τοῦτο ὅσον μικρότερα εἰσὶ τὰ ἔντομα, τόσον μεγαλειότερας καταστροφὰς ἐπιφέρουσιν. Εἰσὶν ἔντομα διατρυπῶντα τὰ μέταλλα· διότι οἱ μῦς τοῦ στόματός των εἰσὶ ἰσχυρότατοι.

Δ', ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ,

Περὶ καταληψίας.

Ἡ καταληψία εἶνε πάθος συνήθως ἀπύρετον, ἐρχόμενον περιοδικῶς. Συμπτώματα ἔχει τάδε· στιγμιαίαν καὶ αἰφνίδιαν στερησιν τῆς αἰσθήσεως, τῆς ἀντιλήψεως καὶ τῆς θελήσεως. Ἄμα ἀναφανῆ τὸ πάθος, τὰ μέλη τοῦ σώματος μένουσιν ἐν τῇ θέσει, ἐνθα τύχῃσι, διατηροῦνται ἀκίβητα ὅλα ἢ μέρος τούτων· ἢ ἀκρυσία αὕτη προέρχεται ἐκ τῶν μυῶν· ἢ θέσις, ἢν λαμβάνει τὸ σῶμα, διατηρεῖται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πάθους. Ἐάν τις δώσῃ ἕλλην θέσιν μέλους σώματος, διατηρεῖται ὡσαύτως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πάθους.

Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἡ λειτουργία ὅλων τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων τῆς ζωῆς διατηρεῖται καλῶς.

Τὸ πάθος τοῦτο ἐπισυμβαίνει εἰς τοὺς νευρικοὺς καὶ μελαγχολικοὺς, ἐπέρχεται ἀτάκτως καὶ ἐξ ἠθικῶν παραχῶν. Ὁμοιάζει κατὰ τι μὲ τοὺς ὑστερισμούς· διὰ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀναφαινεται εἰς τὰς ὑστερικές γυναῖκας, διαρκεῖ ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας. Ἐνίοτε ὅμως διήρκεσεν ὥρας καὶ ἡμέρας. Ὁ πάσχων ἐπαυθῶν εἰς ἐκυτὸν οὐδὲν ἐνθυμεῖται τῆς πρὶν καταστάσεώς του.

Θεραπεία. Γίνεται αὕτη ταχέως διὰ τῆς ἀκολούθου πύσεως. Ἄδει ὕδατος ἡδυόσμου δρ. 4, ὕδατος κίτρου δρ. 24, σερραπίο,

άπλοῦ δρ 4, λαουδάνου σταγματα 30, Οεικκοῦ αἰθέρος σταγ. 30, ανάμιξον, και δὸς πιεῖν τὸ ἥμισυ διὰ μιᾶς, ἐν μετὰ 10 λεπτά ὥρας μὴ παύση, πινέτω και τὸ ὑπόλοιπον.

"Ἄλλοι μεταχειρίζονται κατκλιωνίσεις διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἐν τῇ ἑσπ. τσνικᾶς δι' ἀρωμάτων. Εἰσπνοᾶς ὑγρᾶς ἀμμωνίας, ὄξους κλπ.

Καταψύξεις ἀνθρώπου.

Ἐναφέρουσιν συγγραφεῖς ὅτι πολλοὶ ἀποθανόντες ἐκ μεγάλου ψύχους ἀνέζησαν μετὰ πολλὰς ὥρας και τινες μετὰ 5 ἢ 6 ἡμέρας· διὰ τοῦτο πρὶν ἀρχίσῃ ἡ σήψις δὲν πρέπει νὰ ἐνταφίζωνται οἱ ἐκ καταψύξεως νεκροί.

Πρὸς ἐπαναφορὰν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ οὕτω νεκροῦ, ἐν πρώτοις τὸ σῶμα ἐντρίβεται διὰ χιόνος ἐπὶ 8 ἢ 10 λεπτά τῆς ὥρας, εἰς τιθεταὶ ἐν πολὺ ψυχρῷ ὕδατι, ἔπειτα ἐν ὀλιγοτέρῳ ψυχρῷ, και οὕτω κατ' ὀλίγον ἐν θερμῷ ἕως φανῶσι σημεῖα ζωῆς, ἔγχεσσι ἐν τῷ στόματι πρὸς πόσιν οἶνον θερμὸν ἀρωματικόν, ἢ πόσιν τοικιῆν. Ἐὰν ὁμοῦς ἡ ἀναπνοὴ εἰσέτι μὴ ἀναφανῇ, προκαλέσων ταύτην τεχνητῶς καθάπερ και ἐν τῇ πνίξει.

Ἐὰν καταψυχθῶσιν οἱ πόδες ἢ αἱ χεῖρες· ποίησον τ' αὐτά· ἦτοι ἄρχισον ἐντρίβας ἐκ χιόνος και κατ' ὀλίγον πρόσθι εἰς θερμότερον. Ὁ ἀναλαβὼν ἐκ τῆς καταψύξεως δὲ πρέπει ἀμέσως νὰ κοιμηθῇ.

Β'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ.

Ἐξερὶ Βρανελλίας.

Ἡ βρανελλία εἶνε φυτὸν θαμνωδὸς παρκίσιτον, προσκολλόμενον ἥτοι περιελισσόμενον εἰς τὸν κορμὸν δένδρου. Φύεται εἰς τὰ θερμά κλίματα τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ κερποὶ αὐτῆς εἶναι ἐπιμήκεις και στενοὶ κυλινδρικοὶ, χρώματος καστανώδους, γεμᾶτοι ἐντὸς ὑπὸ πολλοῦ πολλοῦ εὐώδους, ἔχοντος πληθὺς μικρῶν κόκκων σπόρων. Ἡ ὕλη αὐτὴ εἶνε χρήσιμος εἰς τὴν θεραπευτικὴν, και εἰς τὴν μυρεψικὴν.

Διὰ τῆς ὕλης ταύτης γίνεται τὸ βᾶμμα τῆς βρανελλίας, χρήσιμον εἰς τὴν θεραπευτικὴν. Εἶνε ἐκ τῶν ἰσχυροτάτων τοικικῶν.

τῶν νεύρων, τονίζει και ἀυξάνει τὴν ζωικὴν δύναμιν, ἥτοι τὸ εὐνοῖ· εἶνε ἐξαιρετὸν ἀντισπασμωδικόν.

Ἐξερὶ Ἡβένου.

Εἶνε καρπὸς τοῦ δένδρου τοῦ καλουμένου Μορίγγου ἐλαιοφόρου, φύομένου εἰς τὰς Ἰνδίας. Ὁ καρπὸς οὗτος ὁμοιάζει πρὸς τὰ παρ' ἡμῶν λεπτοκάρυα· ἐντὸς αὐτοῦ εὐρίσκεται πυρὴν, ὅστις διὰ τῆς συνθλίψεως παρέχει ἔλαιον παχύ, διαφανές, ἄοσμον, τὸ ὅποιον πνόμενον ἐνεργεῖ ὡς καθάρσιον. Εἶνε ἀχρηστον εἰς τὴν ἰατρικὴν, χρησιμεύει ὁμοῦς εἰς τὴν μυρεψικὴν· ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ μὴ ταγγίξει διατηρούμενον πολὺν καιρὸν· δι' αὐτοῦ ἐξάγονται τὰ πολλὰ πτητικὰ ἀρωματικὰ ἔλαια, ὡς ἐστὶ τὸ τῆς ἰάτηρης, κλπ. Ἄλλὰ και τὸ ἔλαιον τῶν λεπτοκαρύων δυσχερῶς ταγγίξει· διὰ τοῦτο ἐν τῇ μυρεψικῇ ἀντικαθίσταται τὸ βενελαῖον διὰ τοῦ λεπτοκαρυελαίου.

ΣΤ'. Ἐπιήρεια τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς τοῦ φωτὸς τῆς.

Ἐκ τῶν προρρηθέντων ἔπεται ὅτι κατὰ τὴν πανσέληνον ὑπάρχει μείζων ἐξάτμισις τῶν ὑγρῶν, ἐπομένως και ἡ ἀτμοσφαῖρα ἔχει πλείονας ἀτμούς. Κατὰ δὲ τὴν νοσηνητίαν ἡ ἐξάτμισις εἶνε μικρὰ και ἡ ἀτμοσφαῖρα ξηρὰ.

Ἡ τοιαύτη ιδιότης τοῦ σεληνιακοῦ φωτὸς πρὸς ἐξάτμισιν ἐπιφέρει και ἄλλο ἀποτέλεσμα· ἐπαυξάνει τὴν ἐξάτμισιν τοῦ ὕδατος και καταψύχει συνάμα και τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, διότι τὸ ὕδωρ πρὸς ἐξάτμισιν ἀπορροφᾷ 1000 λαουδάνοντος θερμογόνου, ὅπερ ἀρριρεται ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἥτις ἐκ τούτου καταψύχεται. Εἰς τὴν τοιαύτην κατάψυξιν συντελεῖ και τὸ αἶθρον τῆς ἀτμοσφαῖρας και τὸ νήνεμον αὐτῆς, διότι διὰ τούτων γίνεται μείζων ἡ ἐκπομπὴ τοῦ ἀκτινοβόλου θερμογόνου. Ὅθεν ὅσα ταῦτα ὁμοῦς ἐπισυμβῶσιν, ἐπιγίγνεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς σημαντικὴ κατάψυξις.

Ἐκ τῆς καταψύξεως ταύτης καταψύχονται και τὰ κατώτατα στρώματα τῆς ἀτμοσφαῖρας, τὰ προσεγγίζοντα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, τὰ ὅποια ἐμπλακ ὄντα ἀτμῶν ἐκ τῶν ἀρτι ἐξα-

τρισηθέντων, κατακαρημνίζουσι τούτους υπό ψεκάδα, οίτινες εισποτιθέμενοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀποτελοῦσι τὴν δροσοσόν'· καὶ ἐὰν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ᾖ πολὺ κατάψυχος, καταψύχει καὶ τὴν δρόσον καὶ ἀποτελεῖ τὴν πύχνην, ἥτις βλάπτει τὰ φυτά.

Διὰ ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλουν τὴν πανσελήνην δροσοβόλον καὶ ἔλεγον ἀλληγορικῶς κατὰ τὸν Ἀλκιμάχου, ὅτι ἡ δροσοσός εἶνε θυγάτηρ τῆς Σελήνης καὶ τοῦ Διὸς, ἦτοι τοῦ ἀέρος· διὸ καὶ ὑπὸ τὸν Δία παρίστανον τὸν ἀέρα (Πλουτ. αἰτ. φ. κδ.)

Διὰ ταῦτα ἔλεγον κατὰ τὰς πανσελήνου ἡμισιαίτας ἡμισκοπίαις ἐπιτυγχάνουσιν. Ἡ δρόσος καταργεῖ τὰς ὀσμὰς, καὶ περιτέλλει τὰ ἔχνη τῶν ζώων, ὥστε δυστίθευτα τὰ μέρη καὶ τὸ γὰρ ψυχρὸν αἰεὶ τὰς ὀσμὰς περιτέλλει· διὰ τοῦτο ἐκαταρτίζη ἡ Σελήνη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἄρτεμις ὡς θεὰ τοῦ κυνηγίου.

Ἄλλον λοιπὸν ἐκ τῶν βηθέντων γίνεται ὅτι ἡ πανσελήνη εισπάντοτε καὶ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ, ἡ δὲ νέα σελήνη ζερὰ καὶ θερμή· διὰ ταῦτα τὸ θερος, ὅτε ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διαθερμαίνεται μεγάλως ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ ὑπάρχει αἰθρία, καὶ γίνεται μεζῶν ἐκπομπὴ τοῦ ἀκτινοβόλου θερμογόνου, ἡ πανσελήνη εἶνε ψυχρὰ καὶ ἐπικινδυνὸς τῇ υἰεΐᾳ τῶν τε φυτῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Τὸν δὲ χειμῶνα εἶναι θερμὴ· διότι τότε τὸ ἀκτινοβόλον θερμογόνον διὰ τὸ νεφελοῦδες οὐ πολὺ ἐνεργεῖ, καὶ οὐ πολὺ καταψύχει διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ σεληνιακοῦ φωτός.

Ἡ δὲ νομηνία τὸ μὲν θερος θερμὴ, τὸν δὲ χειμῶνα ψυχρὴ ὡς Πλίνιος λέγει. βιβλ. 18.

Διὰ ταῦτα τὸν χειμῶνα ὑπὸ τὸ φῶς πανσελήνου τήλονται περισσότερο οἱ παγετοὶ καὶ ἡ χιών.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Μηρυσεψικά.

Κατασκευὴ ὄξους ἀρωματικοῦ πρὸς κομμωτικὴν χρῆσιν.

Τρεῖς τρόποι εἶσι πρὸς τὴν τοικύτην κατασκευὴν: ὁ μὲν εἶναι ται δι' ἀποσταλλάξεως τοῦ ὄξους μετὰ ἀρωμάτων, ὁ δὲ ἄλλος εἶναι διὰ ἐμβροχῆς ἀρωμάτων ἐντὸς τοῦ ὄξους· καὶ ὁ τρίτος εἶνε τὸ διαλύειν ἐν οἴνοπνεύματι ἔλακιον ἀρωματικὸν καὶ ἐνώνειν τοῦτο μί-

τοῦ ὄξους. Ὁ τρόπος οὗτος εἶνε ὁ προχειρότερος, καὶ δύναται ἐκτελεσθῆναι εὐκόλως παρ' ἐκάστου, ἢ παρ' ἐκάστης κυρίας.

Τὸ ὄξος πρέπει νὰ ᾖ λευκὸν καὶ καθαρόν.

Τὸ μετλλον προχειρότερον καὶ εὐκολώτερον καὶ ὠφελιμώτερον εἶνε τὸ ἀκόλουθον, ἕπερ πᾶσα οἰκοδόσποινα δύναται μόνη κατασκευάσαι· ὀνομάζεται τὸ ὄξος τοῦτο παρὰ τῶν μυρεψῶν παρωματικὸν ὄξος.

Λάβε οἴνοπνεύματος δυνατοῦ (σπίρτου τοῦ καμινέτου) δρ. 50, βενζίνης (μοσχολιβάνου) δράμια 15, τρίψον εἰς κόκκιν καὶ πρόσθεε εἰς τὸ οἴνοπνευμα, καὶ ἀνακάτωσον, ἄφες τὸ ἀγγεῖον εἰς ἀνήλιον εἰς τὸ οἴνοπνευμα, καὶ ἀνακινεῖ τὸ ὑγρὸν καθ' ἐκάστην. Μετὰ ταῦτα στράγγισον, καὶ φύλαξον τὸ ὑγρὸν ἐντὸς φιάλης καλῶς πωματισμένης.

Ἐπὶ δὲ τῆς ὕλης τῆς μεινέσης εἰς τὴν φιάλην πρόσθεε ὄξος (ξιδί) λευκὸν καθαρόν δρ. 200 καὶ ἄφες καὶ τοῦτο ἐπὶ 6 ἡμέρας εἰς ἀνήλιον μέρος ἀνακινῶν καθ' ἐκάστην. Μετὰ ταῦτα στράγγισον καὶ λάβε τὸ ὄξος ἐν ἄλλῃ φιάλῃ· τοῦτο ἔνωσον μετὰ τοῦ προηγουμένου οἴνοπνεύματος, καὶ ἀνακάτωσον. Μετὰ μίαν ἡμέραν στράγγισον πάλιν ὅλον τὸ ὑγρὸν διὰ χάρτου πορώδους, καὶ φύλαξον ἐν φιάλῃ καλῶς πωματισμένη.

Τὸ ἀρωματικὸν τοῦτο ὄξος ὠφελεῖ μεγάλως ὡς δροπιστικὸν τοῦ δέρματος. Ἐξαλείφει τὰ μικρὰ ἐξανθήματα τοῦ προσώπου, τὰ ὅποια συνήθως γίνονται ἐν καιρῷ καυσίωνων· ποιεῖ τὸ δέρμα λεῖον καὶ εὐχρουν καὶ ἐξαλείφει τὰς ἐπὶ τοῦ προσώπου κηλίδας.

Πρὸς χρῆσιν λάβε ὀλίγον καθαρὸν ὕδωρ καὶ πρόσθεε ἐν αὐτῷ πτάγματι ἐκ τοῦ ἀρωματικοῦ τοῦτου ὄξους καὶ ἐπάλειψον.

Ἀρωματικὸν ὄξος τῶν Σουλτανῶν.

Γίνεται ὡς τὸ προηγουμένον τῇ διαφορᾷ τοῦ ὅτι ἀντὶ τῆς βενζίνης τίθεται βάλσαμον Περουβιανόν.

Ὅτω γίνεται καὶ τὸ βαλσαμικὸν καλούμενον, διὰ τὸ ὅποιον ἀντὶ βενζίνης τίθεται βάλσαμον τῆς Μέκκας· ὡσαύτως γίνεται καὶ τὸ διὰ τοῦ στόμακος ἀρωματικὸν ὄξος.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐνεργεῖα τοῦ Ἡλίου ἐπὶ τῆς βλαστήσεως.

Ἦν φυτὸν διὰ νὰ βλαστήσῃ καὶ ὠριμάσῃ ἔχει ἀνάγκη διαρκῶς καὶ τακτικῆς ὠρισμένης ποσότητος ἡλιακῆς θερμότητος,

π. χ. ο σίτος, ἀφ' ἧς σπαρεῖ μέχρι ὠριμάνσεως, ἀπικνύει τὴν ὥρων θερμότητα τοῦ Ἥλιου ὑπὸ αἰθριον οὐρανόν. Ἐάν δὲ σπαρῆ εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον ἢ ἐν Σενεγάλῃ, ἔνθα ἡ ἡμέρα καὶ νύξ δὲν διαφέρουσι πολὺ τὸ θέρος καὶ τὸν χειμῶνα κατὰ τὰς εἰρησὶς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, θέλει ὠριμάσαι εἰς τρεῖς σχεδὸν μῆνας ἤτοι εἰς 90 ἡμέρας.

Ἐάν σπαρῆ ἡ αὐτὴ ποιότης τοῦ σίτου ἐν Πετρούπολει, ὁ ἥλιος μένει ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος 18 ὥρας κατὰ τὸ θέρος, καὶ ὠριμάσει εἰς 55 ἡμέρας, ἤτοι ἐντὸς δύο σχεδὸν μηνῶν διὰ τὴν ἡμέραν ἐπὶ 18 ὥρας ἐκάστη παρέχει περίπου τὸ ποσὸν 1,14 ὥρων.

Ἐν Πετρούπολει τὸ θέρος εἶνε, ἐπὶ τινος κλιῶν, καὶ ἐν ταῖς καυθαῖς αἰ μεγάλας ἡμέρας, λίαν θερμὴν καὶ πολὺ θερμότερον ὅσον εἶνε ἐν Σενεγάλῃ.

Ἐν γένει ὅσον προβαίνομεν ἀπὸ τὸν ἰσημερινὸν πρὸς τοὺς πόλους, τόσον ταχύτερα γίνεται ἡ βλάστησις.

Ἐν Σενεγάλῃ, ἣτις κεῖται ἐπὶ τοῦ τροπικοῦ, πᾶντοτε ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ εἰσι περίπου ἕκαστὸν ἀνὰ 12 ὥρας, ὁ σίτος ὠριμάσει ἐπὶ μ. ἡν.

Τὸ αἴτιον τοῦ φαινομένου τούτου εἶνε, διότι ὁ σίτος διὰ τὴν ἡμέραν ἔχει ἀνάγκη ν' ἀπικνύσῃ ποσὸν 1000 ὥρων ἡλιακῆς θερμότητος ἐν Πετρούπολει κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας, ἡ νύξ οὐκ ἀποβάλλει τὴν οὐδὲν οὐδὲν περιέχει δροσρότητα, διότι ἡ πολὺ θερμότης ἐπιφάνει τῆς γῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐξκαλοῦται νὰ ἦνε θερμότης τὴν νύκτα, ὥστε ἀδικλόπως παρέχει ἡλιακὴν θερμότητα εἰς τὸν σίτον, ἐν ᾧ ἐν Σενεγάλῃ, ἀφ' οὗ ἡ νύξ εἶνε μεγάλη ὅση καὶ ἡ ἡμέρα, ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς δροσιάζεται τὴν νύκτα, ἡ θερμότης ἧς μετριάζεται τὴν ἡμέραν.

Κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶν φυτὸν αὐξάνεται τόσον ταχύτερα ὅσον περισσύτερον καιρὸν ἀπικνύσκει τὰς ἡλιακὰς ἀκτίναις ἐπὶ τῆς πρώτης μέχρι τῆς ἐσπέρας.

Διὰ τοῦτο εἰς τόπους, ἔνθα ἡ ἀτμοσφαιρὰ συμβαίνει νὰ ἦνε θερμώδης τὸ θέρος, καὶ ἡ ἡλιακὴ θερμότης δὲν προσβάλλει ὅση καὶ τὰ φυτὰ, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ὠρίμανσις βραδύνει ἀνάλογον τῇ διαρκείᾳ τῶν νεφῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐν Πετρούπολει ἐπιτελεῖ ὠρίμανσις δὲν γίνεται ταχέως, ὅταν τύχῃ κατὰ τὸ ἔτος εἶνε νὰ ἦνε ὁ οὐρανὸς νεφελώδης ἢ βροχερὸς.

Ἐν Χαλμῶν, ἔνθα ἡ μέση θερμοκρασία εἶνε 6°, ὁ σίτος διαρκεῖ ἀπὸ σπορᾶς μέχρις ὠριμάνσεως 133 ἡμέρας· ἐνταῦθα ὁ ἥλιος κεῖται

τὸ θέρος μένει ἐν τῷ ὀρίζοντι 18 ὥρας. Τὸ αἴτιον τῆς βραδείας ταύτης ὠριμάνσεως εἶνε, διότι τὸ θέρος ἐκεῖ εἶνε νεφελώδες καὶ οὐ πολὺ θερμαίνεται ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς.

Ἐν Βοδὸ δὲ, ὅπου κεῖται βορειότερα τῆς Χαλμῶν, ὁ σίτος διαρκεῖ 121 ἡμέρας, ἔνθα ὁ ἥλιος μένει ἐν τῷ ὀρίζοντι 20 ὥρας.

Ἐν Στράνδ, ὅπου κεῖται ἐπὶ μᾶλλον βορειότερα, ὠριμάζει εἰς 115 ἡμέρας, ἔνθα ὁ ἥλιος μένει ἐν τῷ ὀρίζοντι 22 ὥρας.

Ἐν Σαϊβότταν κείμενον ἐπὶ τῆς 60° μοίρας, ἔνθα ἡ μέση θερμοκρασία εἶνε 20 1/2 βολθμοῦς ὑπὲρ τὸ μηδέν, ὁ σίτος ὠριμάζει εἰς 111 ἡμέρας, ἡ δὲ θερμότης φθάνει 10° εἰς 13°.

Ἐάν τις ὑπολογίσῃ τὰς μεγάλαις ταύταις διαρκείαις τῆς ἡμέρας ὡς πρὸς τὰς ἡμέρας τῶν θερμῶν κλιμάτων, εὐρίσκει ὅτι πανταχοῦ ὑπάρχει τὸ αὐτὸ ποσὸν τῆς ἡλιακῆς θερμότητος πρὸς ἐκείνην μὲ τὴν διαφοράν ὅτι ἄλλοῦ γίνεται ἄλλοῦ, ἄλλοῦ δὲ γῆτερον. Ὅσον ἀθροώτερον εἶνε τὸ ποσὸν τῆς ἡλιακῆς θερμότητος τόσον ταχύτερα ἡ βλάστησις γίνεται.

Τοῦτο ἐννοεῖται γίνεται δι' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος φυτοῦ· διότι κατὰ τὸ εἶδος ἐκάστου φυτοῦ ἀπαιτεῖται καὶ ποσότης ἰδίᾳ ἡλιακῆς θερμότητος.

Ἐπαρκησθήτω δὲ ὅτι ὁ σίτος ἢ ἡ κριθή, ἢ τυχῶς ὠριμάζουσα εἰς ψυχρὸν κλίμα, ἐάν σπαρῆ εἰς κλίμα θερμότερον διατηρεῖ τὴν ταχύτητα τῆς ὠριμάνσεώς της, καὶ ἀποβάλλει ταύτην μετὰ πλεονεξία τριῶν σπορῶν. Τὸ ὅμοιον συμβαίνει. ἐάν σπόροι ληφθῶσιν ἐκ μεσημβρίας καὶ σπαρῶσιν εἰς ψυχρότατα κλίματα, βραδύνουσι πρὸς ὠρίμανσιν ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς σποράς, καὶ κατόπιν ἐκκλιματίζονται.

Τὸ ἡλεκτροικὸν φῶς θεωρεῖται ἐξαιρετικῶς ὅτι ἐάν, ἐν ἐλλείψει ἡλιακοῦ φωτός, φωτίζῃ τὰ φυτὰ, ἐπιταχύνει τὴν ὠρίμανσιν. Γίνονται πρὸς τοῦτο πειράματα, καὶ ἐν ἀποδειγθῆ βέβαιον, τότε πολλὰ φυτὰ κηπουρικῆς καὶ ἀνθῶνων θέλουσι κατασταθῆναι ἰσχυρὰ καὶ πρόσφορα ὠφελειῶν.

Διὰ τοὺς σιδηροδρομοὺς ὅλης τῆς οἰκουμένης διαπνύονται διαπήματα (transits). ἐφ' ὧν στηρίζονται αἱ σιδηροδρομικαὶ ῥαῖδες 40 ἑκατομμύρια διαπήματα. Ἐν δένδρον π. εἶρε εἰς 10 διαπήματα πρὸς πρῶτην λοιπὸν διαπήματα δι' ἑξῆς τοὺς σιδηροδρομοὺς τῆς οἰκουμένης, καὶ ἐκάστην ἡμέραν κατατρέφονται 400,000 δένδρων. Ὁ μέγας οὗτος ἀριθμὸς τῶν καὶ ἐκά-

στην κοπτομένων δένδρων δια τούς σιδηροδρόμους δέν ἀπο-
 ρούται ἐντελῶς διὰ βλαστήσεως νέων δένδρων. Ὅθεν ὁδηγεῖται
 δάση ἀρκιούνται. Εἰς τὴν τοιαύτην στέρησιν τῶν δένδρων ἀπο-
 δονται αἱ ἐπισυμβαίνουσαι ἔκτακτοι ἀτμοσφαιρικοὶ μεταβολαί
 πρὸς κατακλυσμὸν καὶ ἄλλας καταστροφάς, αἵτινες ἀπὸ ἐπι-
 πενταετίας γίνονται συχνότεραί. Διὰ τοῦτο λόγος ἤδη γίνεται
 πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ξυλίνων διατηγημάτων διὰ σιδηρο-
 δῶν, ὧν χρῆσις ἐγένετο ἤδη εἰς τινὰς σιδηροδρόμους τῆς Γερ-
 νίας· ἐβεβαιώθη δὲ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀντικατάστασις ἀπάρχει
 πολλοῦς λόγους συμφερωτέρου.

Κατὰ στατιστικὴν τῆς ἰατρικῆς ἐφημερίδος ὁ *«Πρακτικὸς»*
 Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὑπάρχουσιν ἐφ' ὅλης τῆς οὐρανό-
 ἰατροί 193 χιλιάδες· ἐκ τούτων 11,200 ἐνασχολοῦνται εἰς ἰα-
 τρὴς μελέτας, μὴ τὸν ἰατρὸν ἐπαγγελλόμενοι.

Κατὰ δὲ τὰ διάφορα κράτη ὑπάρχουσιν ἰατροί· ἐν τῇ Πρω-
 μάναις πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς 63,000. Ἐν Γαλλίᾳ 26,000.
 Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ 32,000. Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ ἐν τῇ κεντρικῇ
 κίαις αὐτῆς 35,000. Ἐν Ἰταλίᾳ 10,000. Ἐν Ἰαπωνίᾳ 1,000.

Θεραπεία πρύχειρος τῆς ὀδονταλγίας.

Λάβε μικρὸν τεμαχίον καφουράς, τὸ ὁποῖον περιέκλυψεν ἐν
 τεμαχίου βάμβακος, καὶ ὅς τοῦτο ἐντὸς τοῦ στομίου τοῦ ὀ-
 τοῦ μέρους τοῦ πονοῦντος ὀδόντος, καὶ ἄφες ἐπὶ τινὰ ὥραν ἐ-
 δικιοθῆν ὅτι συνήθως θεραπεύεται ὁ πόνος ἢ τοῦλάχιστον προ-
 νεύει. Πειρατέον.

Νεωτέραι χρήσις τοῦ βρωμιούχου ποτασίου.

Ἦδη κατὰ τὰς ἀκαδημαϊκὰς συζητήσεις ἐβεβαιώθη ὅτι
 βρωμιούχον ποτάσιον ὑπὸ δόσιν δραμίου ἡμίσεως μέχρι ἑξήκοντα
 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ λαμβανόμενον θεραπεύει τὸν διαβήτην.

Ταῦτοχρόνως ἐβεβαιώθη ὅτι ἡ συνεχὴς χρῆσις αὐτοῦ γιν-
 μένη ἰδίως εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν μέχρι τοῦ 15 ἔτους, καὶ
 εἰς τοὺς γέροντας ἐξασθενεῖ καὶ καταβάλλει τὰς διανοητικὰς
 δυνάμεις.

Νέον φάρμακον κατὰ τοῦ διφθερίτου.

Ἐν Γερμανίᾳ θεωρεῖται ὡς τὸ εἰδικώτερον φάρμακον τὸ ἔλαιον
 τῆς τρεβινθίνης καθαρὸν· τὰ παιδία λαμβάνουσι πρῶτ' καὶ ἐσπέ-
 ρως ἀπὸ ἐν μικρὸν κοχλιόριον, οἱ δὲ νεανίαι ἀπὸ ἐν τῆς σοῦπας.
 Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς χρήσεως ἀναφαίνεται ἐπὶ τοῦ πύ-
 λουτος μέρους ζῶντ' ἐρυθρότης· πειρατέον.

**Πρόχειρος τρόπος τοῦ ποιεῖν ὑπερτερὰ
 τὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας.**

Λάβε 3 μέρη κηρίνου καθαροῦ κηροῦ καὶ ὅς ἐντὸς ἀγγείου
 πηλίνου. Θέρμανον ἐλαφρῶς ἐπὶ πυρὸς ἕως οὗ ταχῆ ὁ κηρός. Ἐκ-
 βλον ἐκ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐπίχυσον κατ' ὀλίγον ἐν μέρος ἐλαίου
 τρεβινθίνης, (λάδι τῆς τρεμουσίνας ἢ νέφτι) καὶ ἀνακάτωσον
 διαρκῶς ἕως οὗ γείνηρ μίγμα μετὰ τοῦ κηροῦ. Ἀφ' οὗ ψυχρανθῆ
 πλάττον εἰς τεμαχία καὶ φύλαξον ἐντὸς πηλίνου ἀγγείου.

Τὸ προκείμενον ἔπιπλον καθάριον καλῶς ἐκ κοινοῦ τοῦ, καὶ
 διὰ σπάγγου πλύνε τὴν ἐπιφάνειαν, τὴν ὁποῖαν, ἀφ' οὗ στεγνώσης
 ἐπάλειψον ἐκ τοῦ ῥηθέντος ἐγκαυστικοῦ (οὕτως καλεῖται τὸ ῥη-
 θέν μίγμα) δι' ὑπόσματος ὅλην τὴν προκειμένην ἐπιφάνειαν. Ἐ-
 παιτα λάβε μάλλινον ὑφασμα καὶ τρίψε καλῶς ταύτην, ἕως οὗ
 λάμψη ὡς βερνικωμένη.

Ἄλμις ἐξεληθούσα ἐκ τοῦ ἥπατος.

Στρατηγὸς τις, Γάλας καλούμενος, ὑπέφερον ἐπὶ πολλὴν ἔτη
 ὑπὸ χρονικοῦ ἥπατίτου. Ἐπὶ τέλους μίαν τῶν ἡμερῶν ἠθιχθῆ
 θρυσί· πόνους ἐπὶ τῆς ἥπατικῆς χώρας, ἐκυριεύθη ὑπὸ πυρετοῦ,
 καὶ ἔμεινε κληνθήρας· οἱ ἰατροὶ διέγνωσαν ὅτι ἐπὶ τοῦ ἥπατος
 ὑπῆρχεν ἀπόστημα τι πυώδες, καὶ ἀπεφάσισαν ν' ἀνοίξωσι
 τοῦτο διὰ τῆς προσηκούσης μεθόδου. Ὅθεν ἐπέβησαν καυστικὴν
 πότασιν· ἀφοῦ ἔπεσεν ἡ ἐκ τῆς καύσεως ἐσχάρα, ἐπῆλθε
 βέλτις πύσις, διότι τὸ ἀπόστημα ἠνεψύθη, καὶ πάντες οἱ ἰατροὶ
 ἐγγράμισαν ὅτι τοῦτο ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ πύριου ἡπατος τοῦ ἥπα-
 τος. Ἡ πληγὴ ἐπεριποιήθη διὰ τοῦ βλαζάμου τοῦ Ἀρκεοῦ, ὃ δὲ
 ἀπονεῖς ἡλαρμόθη ἐκ τῶν πόνων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν
 αἰφνης ἀνεγεννήθησαν νέοι πόνου, πρὸς κατεύνασιν τῶν ὁποίων
 προστετέθησαν εἰς τὴν ἀλοιφήν καὶ τινὰ στάγματα λαουδάνου.
 Τὴν ἐπαύριον ἀλλάζοντες τὴν πληγὴν, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες εὐ-
 ρόντες ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον τὸ μήκος τεσσάρων δακτύλων μέτρον.

Ἡ πληγὴ καθαρθεῖται καὶ ἐξετασθεῖσα μετ' ἀκριβείας, εἰς συγκοινωνίαν εὐρέθη ὅτι εἶχε μὲ τὸ ἐπωτερικόν, ὥστε εἰς ὑπὲρξεν ἐκεῖ διελλοῦσα ἐκ τῶν ἐντέρων εἰς τὴν χολοδόχον στίν, καὶ ἐκ ταύτης εἰς τὸ παρῆγγυμα τοῦ ἥπατος. Μετὰ 8 ἀσθενῆς ἰάθη ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἰατρὸς τις ἐν Γαλλίᾳ προσεκλήθη εἰς χωρίον ὅπου ἐπιτεταμένη νεανίας οἰκίας προσβλήθεισας ὑπὸ νευραλγίας. Μετὰ τὴν ἰατρικὴν Θεραπείαν τινὸς οἱ πόνοι κατηνύσθησαν, ἀπ' αὐτῆς ἐκ τῆς ἰατρικῆς ἔργου. Ὁ ἰατρὸς ἐξετάσας ταῦτα μικροσκοπικῶς εὗρε ἐκτετατωτέρων διερευνήσας τὴν ἀρχὴν τοῦ πόνου, εὗρεται ἐπιτεταμένη νεανίας αὗται εἶχον ὑπερνεύθη ἀνοή, ἀπερ συνῆλθε ἐκ τῆς ἐξοχῆς. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι τὰ μικροζωδιάρια ταῦτα ἐπιτεταμένη ἐντός τῶν ἀνθέων, καὶ διὰ τῆς ὑπερνεύσεως εἰσεδύσαν ἐν τῇ κοιλότητι τῆς ῥινὸς καὶ ἐπέφερον τὴν νευραλγίαν.

Κατὰ τὰς ἀρῆνας χυμικοῦ τὰ ἀλευρα ἐμπεριέχουσι κατὰ τὸν βρον 14 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ὕδαρ. Ὅταν ὁ ἀήρ ἦται ἐξῆς ἐπιτεταμένη περιέχουσι ὀλιγώτερον, καὶ τ' ἀντίθετον, ὅταν ἔχη ὑπερνεύση.

Κατάλογος τῶν προχειροτέρων ὀσίων πρὸς παρεμπόδιον τῆς σήψης καὶ πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῶν μισμάτων.

Δισοδοχὸς ὑδράργυρος. Ἀρκεῖ τούτου 1|400,000 γραμμάτων ἐπιτεταμένη τὴν σήψιν ἐπὶ μιᾶς λίτρας ζώμου κρέατος. Ἀπὸ τοῦ ὑδράργυρος. Ἀζωτικός ἀργυρος (νιτρικός ἀργυρος). Κατὰ τὸν δόξ. Ἰώδιον. Κλώριον. Ὑδροκυανικὸν δόξ. Βρώμιον. Χλωροφόρμιον. Θεϊκὸς χαλκός. Σαλικυλλικὸν δόξ. Βενζοϊκὸν δόξ. Ἰωδοϋχοῦ ποτῆσιον. Χλωροϋχοῦ μάλυθδος. Ὅρυκτὰ δόξα. Ἀπὸ τοῦ πιρακρυμυθῶν. Φενικὸν δόξ. Ὑπεροξυγγακκινὴ ποτῆσιον. Ἀπὸ τοῦ Στυπτηρία. Ταννίνη. Ἀρσενικαῖδες δόξ. Βορικὸν δόξ. Χλωροϋχοῦ ὑδράκτη. Σαλικυλλικὸν σόδα. Θεϊκὸς σίδηρος. Βόραξ (Βορική) ἰωδοϋχοῦ ποτῆσιον. Πρωτοϊκὴ ποτῆσιον. Γλυκερίνη. Ὁξυγὴ Ὑποθεϊκὴ σόδα. Χλωροϋχοῦ σόδα (ἑλας κοινὸν), καὶ τὰς αὐτῶν δυσσεύρετα φάρμακα.

Τὸ ἔλαιον τερπενθίνης, λεβάντης, γλυκερίνου, λεμονίου, κ.λπ. δὲν ἐμποδίζουσι τὴν σήψιν, εἰσὶν ὅμως ἀντισηπτικὰ. Ἡ μεγάλη θερμότης (100°) καὶ τὸ μέγα ψυχρὸν ἐπιτεταμένη ἐμποδίζουσι τὴν σήψιν καὶ φονεύουσι τὰ μικροζωδιάρια.